

Paddestoelen, wat zijn ze en wat doen ze.

Het najaar komt er aan en overal in de natuur zien we, nu er ook eindelijk weer wat regen is gevallen, de paddestoelen tevoorschijn komen.

Paddestoelen zijn vruchten dus te vergelijken met appels, peren, bramen enz. De eigenlijke paddestoelenplant zien we niet. Die, de zwamvlok of het mycelium, bestaat uit een groot aantal hele fijne meestal witte draden en zit in de grond of in het stuk hout waar de paddestoel op groeit.

Soms kunnen we die zien en bij de honingzwam, een hele beruchte parasiet, zijn op de boom de zwarte myceliumstrengen zie (rhizomorfen) die van boom tot boom groeien en zo veel bomen kunnen aantasten. Zo'n zwamvlok kan, onder gunstige omstandigheden, heel groot worden. Een zwamvlok van de sombere honingzwam (die ook in de IJzeren Man voorkomt) in de USA is naar schatting zo'n 2400 jaar oude en beslaat 890 ha. Die uit de IJzeren Man zijn wat kleiner.

Paddestoelen bevatten sporen en via die sporen, die alleen onder een microscoop te zien zijn, kunnen zwamvlokken zich voortplanten.

Afhankelijk van de wijze waarop de sporen groeien, in zakjes of op steeltjes, worden de paddestoelen ingedeeld in de zakjeszwammen (ascomyceten) en de steeltjeszwammen (basidiomyceten). Maar omdat die verschillen ook alleen maar onder een microscoop te zien zijn, is dit in het veld niet zo handig.

We kunnen beter kijken naar de taak die de paddestoelen in de natuur vervullen. Zo onderscheiden we drie groepen.

De eerste groep zijn de saprofieten. Dat zijn paddestoelen die dood, organisch materiaal zoals dood hout, dode bladeren enz. verteren. Het zijn de opruimers in de natuur.

In een gezond ecosysteem zal een blad dat dit najaar van de boom valt het volgend najaar al helemaal verteerd moeten zijn. Paddestoelen doen dat niet alleen maar samen met insecten en andere kriebelbeestjes en bacteriën. Waren deze opruimers er niet dan zou het bos in een paar jaar begraven zijn onder zijn eigen afval.

Bijgaand een plaatje van de witte kluiwzwam. Niet op het eerste gezicht een paddenstoel het lijkt eerder een misbaksel. In de IJzeren Man elk jaar weer

gevonden en hij is een saprofiet.

De tweede groep zijn de parasieten. Dit zijn paddestoelen die levende bomen aantasten en uiteindelijk zelfs doden. De bomen die worden aangetast zijn meestal al oud, ziek en/of beschadigd. Parasieten houden het bos gezond door de zwakke bomen op te ruimen. Ze zijn dus een beetje te vergelijken met roofdieren die ook meestal oude, zieken en zwakke dieren te pakken krijgen.

Bijgaand een plaatje van de honingzwam, een hele berucht parasiet.

De derde groep zijn de paddestoelen die samenleven met een boom. De zwamvlok groeit dan rond of in de haarwortels van een boom en vormt daarmee een geheel een zogenaamd mycorrhiza.

De paddestoel kan op die manier suikers van de boom afnemen terwijl de boom veel

makkelijker water en voedingsstoffen uit de bodem kan opnemen. Een samenleven waar beiden voordeel van hebben. Een voorbeeld daarvan zijn de beroemde vliegenschwammen, hier gefotografeerd in de Pan een natuurgebied bij Maarheeze.

Herman Beuvs